

Raport
z drugiego spotkania dyskusyjnego
Zespołu Lokalnej Współpracy
w ramach opracowania projektów
Planów Zadań Ochronnych dla obszarów Natura 2000
Lasy Janowskie PLB060005 i Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031

W ramach przygotowania Planów Zadań Ochronnych dla obszarów Natura 2000 Lasy Janowskie PLB060005 i Uroczyska Lasów Janowskich w dniu 21 października 2011 r. odbyło się drugie z cyklu zaplanowanych w toku prac. Spotkanie to rozpoczęło się o godzinie 9:00 w siedzibie Nadleśnictwa Janów Lubelski w Janowie Lubelskim przy ulicy Bohaterów Porytowego Wzgórza 35.

O spotkaniu zostało powiadomionych 55 podmiotów reprezentujących kluczowe grupy interesu (osób fizycznych, instytucji i stowarzyszeń). W spotkaniu wzięło udział 25 osób, zgodnie listą obecności stanowiącą załącznik do niniejszego raportu, w tym właściciele gospodarstw rolnych, rybackich i agroturystycznych, pracownicy naukowci Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie i Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, przedstawiciele: Urzędów Gmin, Urzędów Miejskich, Starostw Powiatowych, Nadleśnictw, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie, Klubu Turystycznego PTTK „Ziemia Janowska”, Zarządu Lubelskich Parków Krajobrazowych Oddział Terenowy Janów Lubelski ds. Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie”, Klubu Żeglarskiego ZEFIR w Janowie Lubelskim, Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Lublinie, a także pracownicy Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie Wydział Spraw Terenowych IV w Janowie Lubelskim oraz przedstawiciele Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Lublinie – wykonawcy projektów planów zadań ochronnych.

Spotkanie rozpoczęła Magdalena Sawicka – inspektor Wydziału Spraw Terenowych IV w Janowie Lubelskim Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie – koordynator Planów Zadań Ochronnych dla obszarów Natura 2000 Lasy Janowskie PLB060005 i Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031 – dziękując obecnym za przybycie oraz objaśniając cel spotkania i harmonogram obrad przedstawiający się następująco:

- 9.00 – 9.10 Otwarcie warsztatów
- 9.10 – 9.40 Prezentacja specjalnego obszaru ochrony siedlisk Uroczyska Lasów Janowskich (PLH 060031) - granice, cele, krótka charakterystyka
- 9.40 – 10.30 Przedmioty ochrony specjalnego obszaru ochrony siedlisk Uroczyska Lasów Janowskich (PLH 060031) - omówienie i charakterystyka siedlisk przyrodniczych po każdej prezentacji dyskusja nad działaniami ochronnymi
- 10.30 – 13.00 Przedmioty ochrony specjalnego obszaru ochrony siedlisk Uroczyska Lasów Janowskich (PLH 060031) - omówienie i charakterystyka gatunków zwierząt i roślin po każdej prezentacji dyskusja nad działaniami ochronnymi
- 13.30 – 14.00 Inwentaryzacja siedlisk Natura 2000 na terenach Lasów Państwowych (Nadleśnictwo Janów Lub i Nadleśnictwo Gościeradów)
- 14.00 – 14.30 Dyskusja nad problemami i sformułowanie założeń związanych z realizacją przedmiotowego projektu planu
- 14.30 – 14.35 Zakończenie

Następnie z uwagi na obecność kilku nowych uczestników spotkania, nie biorących udziału w obradach podczas pierwszego spotkania dyskusyjnego Zespołu Lokalnej Współpracy poświęconego ochronie obszaru Natura 2000 Lasy Janowskie PLB060005, koordynator PZO ponownie przypomniał i podkreślił, że uczestnictwo w ZLW jest dobrowolne i mając na względzie wymogi prawa dotyczące ochrony danych osobowych każdy uczestnik spotkania wyrażając chęć członkostwa w ZLW winien złożyć podpis świadczący o zgodzie na udostępnianie danych personalnych na potrzeby Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031 w odpowiedniej rubryce na liście obecności. Przypomniał również informacje dotyczące dokumentacji projektów planów zadań ochronnych, które gromadzi się etapowo w formie elektronicznej, a publicznie dostępny system teleinformatyczny umożliwia zapoznanie się z kolejnymi etapami prac nad poszczególnymi projektami planów zadań ochronnych i zgromadzonymi w ramach tych prac materiałami oraz z samymi projektami, a do czasu uruchomienia specjalnej platformy informacyjno-komunikacyjnej materiały będą publikowane na stronie BIP Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie.

Następnie głos zabrał Tomasz Wąsik – naczelnik Wydziału Spraw Terenowych IV w Janowie Lubelskim Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie – przypominając najważniejsze informacje dotyczące projektu POIS.05.03.00-00-186/09 realizowanego w latach 2010-2013 pn. „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”.

Po tak uczynionym wstępie Pan Tadeusz Miśta – kierownik Pracowni Glebowo-Siedliskowej BULiGL O/Lublin (wykonawca projektu PZO) – zaprezentował w oparciu o prezentację multimedialną specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031. Przedstawiona została jego ogólna charakterystyka, granice przed i po zmianach, aktualny status prawny, położenie terytorialne, cele i przedmioty ochrony, główne zagrożenia w oparciu o Standardowy Formularz Danych dla obszaru. Po prezentacji wspólnie dokonano analizy zagrożeń pod kątem ich aktualności i adekwatności, które w wielu przypadkach zdaniem obecnych nie przystają do stanu faktycznego.

W dalszej kolejności wykonawca PZO przystąpił do szczegółowego omówienia przedmiotów ochrony obszaru Uroczysk Lasów Janowskich, a mianowicie kolejno zostały zaprezentowane siedliska przyrodnicze ujęte w SDF dla ostoi (prezentacja multimedialna). Wskazane zostały gatunki charakterystyczne dla poszczególnych siedlisk, ogólne zagrożenia oraz proponowane sposoby ochrony.

W trakcie prezentacji, w części która dotyczyła siedliska wyżynnego jodłowego boru mieszanego (kod 91P0) nawiązała się dyskusja dotycząca pojawiających się wątpliwości związanych z właściwym sklasyfikowaniem tego siedliska na obszarze omawianej ostoi, a mianowicie, czy w ogóle można mówić o występowaniu wyżynnego boru jodłowego na nizinach. W czasie dyskusji głos zabrał Pan Adam Rapa – przyrodnik zajmujący się jedlinami występującymi na terenach Lasów Janowskich – stwierdzając, że na obszarach nizinnych pewne fragmenty mają charakter borów jodłowych, a jodła silnie rozprzestrzenia się na obszary borów mieszanych.

W odpowiedzi na to, Pan Tadeusz Miśta wyjaśnił, że na obszarach jedlin w dużej ich części nie występują w runie gatunki charakterystyczne dla wyżynnych jodłowych borów mieszanych. W dalszej części zaznaczył też, że na terenie Lasów Janowskich większość obszarów sklasyfikowanych jako wyżynne jodłowe bory mieszane znajduje się w obszarach objętych ochroną rezerwatową, w których na skutek konkurencji odnawiająca się jodła

przegrywa z wysoce ekspansywną brzozą. Wskazał to jako jedno z zagrożeń dla siedliska oprócz braku naturalnego odnowienia jodły.

Z takim sformułowaniem nie zgodził się Pan Adam Rapa i poprosił o wskazanie konkretnych miejsc, gdzie zachodzi taka sytuacja. Pan Mišta wyjaśnił, że chodzi o rezerwat Lasy Janowskie i sytuacja ta ma miejsce tylko na małych obszarach na jego terenie.

Do rozmowy włączył się wówczas Pan Rafał Krawczyk – pracownik naukowy UMCS w Lublinie – dodając, że aktualnie trwają prace naukowe nad właściwym zaklasyfikowaniem borów jodłowych na nizinach, zakładające ewentualne wydzielenie specjalnego podtypu w obrębie siedliska naturalnego, który reprezentowałyby jedliny z terenów Puszczy Solskiej.

W tym miejscu słowo komentarza zgłosił Pan Dariusz Piasecki – naczelnik Wydziału Ochrony Lasu RDLP w Lublinie – zwracając uwagę na mogący wyłonić się w przyszłości nie lada problem związany z niewłaściwym sklasyfikowaniem siedlisk przyrodniczych, gdyż wraz z postępem nauki może się okazać, iż błędne było uznanie tutejszych jedlin za wyżynne jodłowe bory mieszane i niezwykle trudne będzie wytłumaczenie braku wcześniej wykazanych siedlisk podczas sporządzania obowiązkowego raportu dla Komisji Europejskiej. Postulował tym samym zachowanie ostrożności w weryfikowaniu i określaniu powierzchni siedlisk, zwłaszcza problemowych, będących przedmiotami ochrony wymienionymi w SDF obszarze.

Następnie Pan Adam Rapa podniósł również kwestię terenu poligonu w Lipie i zasugerował, że wojsko zaprzestano na tym obszarze dotychczasowej działalności, aby zachować siedliska tam występujące, należałoby dopuścić na terenie poligonu możliwość jazdy quadami. W związku z tym Pan Tadeusz Mišta poprosił przedstawiciela Nadleśnictwa Gościeradów, aby odpowiedział, czy istnieje techniczna możliwość realizacji tego wniosku. W odpowiedzi przedstawiono problematykę terenu popolygonowego, gdzie występuje mozaika siedlisk ciepłolubnych śródlądowych muraw napiaskowych i suchych wrzosowisk, dla których zalecane jest usuwanie drzew i krzewów, wypalanie, kontrolowany ekstensywny wypas jako zabiegi ochronne. Jednakże pojawia się tu problem zalegania na terenie byłego poligonu niewypałów (wojsko opuszczając poligon rozminowało teren jedynie do głębokości 30 cm) oraz odpowiedzialności za czynną ochronę na terenie szczególnie niebezpiecznym. Koniecznym rozwiązaniem wg przedstawiciela Nadleśnictwa Gościeradów będzie objęcie tego terenu zakazem wstępu, co sprawi niemożność wykonywania ochrony czynnej. Pan Adam Rapa zwrócił uwagę, że zaniechanie czynnej ochrony na terenie poligonu w Lipie będzie stanowiło problem na Nadleśnictwa Gościeradów w wytłumaczeniu mniejszej powierzchni przedmiotowych siedlisk. Jedynym rozsądnym rozwiązaniem jawi się objęcie go zakazem wstępu.

Kolejny głos zabrał Pan Andrzej Kniź – specjalista zagospodarowania lasu Nadleśnictwa Janów Lubelski – poruszając temat zagrożeń dla siedlisk leśnych wynikających z zaniechania gospodarki leśnej na terenie rezerwatów. Wskazał na patologię, która istnieje od wielu lat, gdzie degradowane są siedliska leśne na skutek niepodejmowania żadnych prac pielęgnacyjnych. W odpowiedzi Pan Tomasz Wąsik wyjaśnił, że dla rezerwatów na terenie Nadleśnictwa Janów ustanowione zostały zadania ochronne, które przewidują zabiegi pielęgnacyjne w częściach rezerwatów tego wymagających. Po czym Pan Adam Rapa stwierdził, że istnieje zasadnicza różnica w odporności na zagrożenia i możliwościami samoobrony takiego siedliska jak murawa napiaskowa i klimaksowego zbiorowiska leśnego. Na to stwierdzenie Pan Dariusz Piasecki powiedział, że jedynym zbiorowiskiem klimaksowym w realiach polskich jest grąd. Dodał również, że jego zdaniem siedliska przyrodnicze na terenie Nadleśnictw podczas przeprowadzania inwentaryzacji zostały powyznaczone na wyrost i należałoby problemowe kwestie (dotyczące zarówno identyfikacji, jak również powierzchni ich występowania) w trakcie prac nad sporządzaniem PZO dla obszaru ostatecznie rozstrzygnąć przeprowadzając rzetelną klasyfikację. Pan Adam Rapa

zwrócił ponadto uwagę na gatunki inwazyjne np. niecierpek drobnokwiatowy czy czeremchy amerykańskiej.

Po przerwie kolejnym etapem było zaprezentowanie pozostałych przedmiotów ochrony specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Uroczysk Lasów Janowskich PLH060031 w podziale na poszczególne gatunki roślin i zwierząt ujęte w SDF. Przedstawiona została ogólna charakterystyka poszczególnych gatunków, ich siedliska i rozmieszczenie, status ochronny, ponadto omówiono zagrożenia i zaproponowane działania ochronne.

Podczas prezentowania poszczególnych przedmiotów ochrony jednym z gatunków, który wzbudził największe zainteresowanie zebranych okazał się bóbr. Problematykę związaną z bytowaniem bobrów na terenach stawów rybnych obszernie scharakteryzował Pan Józef Mierzwa – właściciel gospodarstwa rybackiego – opisując szkody wywołane działalnością tego gatunku obserwowane na terenie stawów hodowlanych. Następnie głos zabrał Pan Tomasz Wąsik – pokrótce omawiając metody zabezpieczania grobli przed uszkodzeniem ich przez bobry oraz wyjaśnił system szacowania szkód i wypłat odszkodowań za szkody wyrządzone przez gatunki chronione. Przypomniał również, że poza kwestią szkód nie wolno zapominać o niewspółmiernej roli jaką pełni ten gatunek w środowisku przyrodniczym.

Ponadto przy omawianiu gatunków ryb występujących na terenie ostoi poruszono temat czystości rzek znajdujących się na terenie omawianego obszaru Natura 2000 oraz problemów okresowych deficytów wody na stawach. Pan Tomasz Wąsik opisał źródła tych problemów mających związek z przepływem rzek przez tereny zamieszkałe oraz rolnicze. Wskazał tym samym na konieczność monitoringu czystości rzek.

Poruszył również kwestię ochrony torfowiska wysokiego w rezerwacie „Imielty Ług”, która jest bezpośrednio związana z gospodarką na stawie oraz torfowiska na Bagnie Rakowskim. Pan Adam Rapa zwrócił uwagę zebranych, że następuje stopniowe wkraczanie trzciny na obszar torfowiska w rezerwacie Imielty Ług oraz wyjaśnił naukowo proces sukcesji tej rośliny.

Podczas dalej prowadzonej prezentacji gatunków zwierząt dyskusja rozwinęła się przy omawianiu wilka jako gatunku priorytetowego, gdzie odniesiono się do zagrożeń tego gatunku na terenie ostoi. Pan Tomasz Wąsik poruszył m.in. temat zagrożeń na drogach oraz braku identyfikacji jego miejsc rozrodu. Pan Tadeusz Miśta wyjaśnił, że planowana droga ekspresowa w miejscu trasy S19 zakłada budowę przejść dla zwierząt. Podkreślił ponadto, że faktycznie obecna infrastruktura drogi nie wyposażonej w takowe przejścia stanowi duże zagrożenie dla wilka na obszarze ostoi i wyjaśnił problemy związane z identyfikacją miejsc jego rozrodu oraz dokładniejszym określeniem liczebności populacji zamieszkującej ostoję.

Pan Piasecki stwierdził, że liczebność wilka w skali Polski rośnie i w obecnych warunkach posiada on sprzyjające warunki nawet bez ustanawiania stref ochronnych miejsc jego rozrodu. Poruszył też odrębną kwestię, a mianowicie, że ochrona wilka wymaga utrzymania odpowiednio zasobnej populacji zwierzyny płowej. W tym miejscu zauważył słusznie, że takie ustalenie nie jest spójne ze stwierdzeniami, które padły podczas poprzednich warsztatów, a mianowicie że zwierzyna płowa stanowi konkurencję dla głuszca, w związku z czym należałoby w ramach czynnej ochrony głuszca zredukować jej liczebność. Zwrócił tym samym uwagę na zasadniczą sprzeczność pojawiającą się podczas określania zagrożeń i sposobów ich eliminowania bądź minimalizowania w stosunku do różnych przedmiotów ochrony na pokrywających się ze sobą obu obszarach Natura 2000. Wyczuwał zwłaszcza wykonawców PZO na konieczność weryfikowania przyjmowanych działań ochronnych w stosunku do poszczególnych gatunków będących przedmiotami ochrony pod kątem ich niespójności oraz podkreślił potrzebę rozwiązania spornej kwestii związanej ze zwierzyną płową w kontekście jej roli pełnionej w stosunku do tutejszej populacji wilka a zagrożeniem wobec populacji głuszca.

Pan Tadeusz Miśta w odpowiedzi postawił problem występowania współzależności w przyrodzie i wyboru co jest ważniejsze w jej ochronie. Następnie stwierdził, że mimo faktu, że liczebność

populacji wilka w Lasach Janowskich jest trzecią w skali kraju, to populacja ta nie została objęta monitoringiem GIOŚ. Pan Piasecki podkreślił, że ochrona wilka na przedmiotowym terenie powinna ograniczać się do ochrony jego tras migracji jako korytarzy ekologicznych.

W dalszej kolejności zabrał głos Pan Tomasz Wąsik, który zaznaczył, że w ostatnich kilku latach na terenie ostoi notuje się obecność rysia - gatunku priorytetowego Natura 2000 nie wymienionego jednakże w SDF dla tego obszaru.

Następnie zostały omówione rośliny wymienione w SDF dla tego obszaru. Zwrócona uwagę, że w ostoi nie potwierdza się występowanie starodubu łąkowego. W przypadku sasanki otwartej Pan Adam Rapa, prowadzący monitoring tej rośliny na terenie ostoi, wymienił 5 miejsc gdzie występuje ten gatunek rośliny oraz omówił zagrożenia w poszczególnych miejscach.

Na zakończenie omówione zostały wyniki inwentaryzacji siedlisk Natura 2000 wykonanej na terenach Lasów Państwowych dotyczących Nadleśnictw Janów Lubelski i Gościeradów. Pan Tomasz Wąsik zauważył w prezentowanych danych brak informacji odnoszących się do siedlisk i gatunków znajdujących się na terenach prywatnych, które stanowią blisko 1/4 powierzchni całej ostoi. Pan Tadeusz Miśta poinformował, że miarodajne i dostępne dane przyrodnicze dotyczące terenów znajdujących się poza Lasami Państwowymi ograniczają się w zasadzie do terenu Bagna Rakowskiego.

Oficjalnego zamknięcia obrad Zespołu Lokalnej Współpracy dokonał koordynator PZO o godzinie 14.00 podsumowując wnioski płynące z omówionych tematów, po czym zaprosił osoby biorące udział w spotkaniu dyskusyjnym na poczęstunek.